

ТЕМІРБЕТОННАН ЖАСАЛҒАН ШПАЛДАРДЫҢ НОМИНАЛДЫ ДИНАМИКАЛЫҚ СИПАТТАМАЛАРЫНЫҢ АУЫТҚУ ШЕКТЕРІН СЫНАУ ӘДІСІ

Ырғабай А.

Ғылыми жетекшілері: ф.-м.ғ.д. Болегенова С.А., т.ғ.магистры Боранбаева А.Е.

Қазіргі таңда сауда нарығында темірбетон шпалдарға деген сұраныс экономикалық дағдарысқа есуде. Бұл осы саладағы өндірістің дамуына бірден-бір болып табылады. Әлемнің көптеген елдерінде темір жол саласында темірбетон шпалдану кең таралған.

Темірбетонды шпалдарды қолданудың маңыздылығы – тұтынушыларды сапалы өніммен қол жетімді бағада қамтамасыздандыру, ресурстарды үнемді пайдалану, экологиялық таза өнімді шығару және ұзақ мерзімге, нақтырақ айтқанда ең кемінде 45-50 жылға сенімді қызмет ететініне кепілдік беру. Темірбетон өндірісінің дамуына жауапты тәжірибелі, ұзақ уақыт қызмет етуі, ұзақ мерзімде механикалық күштер астында тұрақты қызмет етуі себеп болып отыр.

Шпалдарды келесі физикалық қасиеттер тәжірибеліне сынайды: олардың тығыздығы, сығуға беріктілік шегі, аязға төзімділігі, жылуоткізгіштігі, қызмет етуі және т.б., ал механикалық қасиеттер – олардың деформациялық (серпімділік, пластичтілік) қасиеттері, қаттылығы, үйкеліске төзімділігі, беріктігі, ұруға және тозуға төзімділігі жағдайы [1].

Соның ішінде склерометрикалық әдістер – қатты инденторды соғу арқылы кезіндегі материалдың реакциясын қалағалау арқылы оның беріктілігін анықтау негізделген. Бетонды бұзбай бақылауға кең тараған әдіс. Бетонды бұзбай бақылау әдістердің кемшілігі – әр нақты жағдай үшін бастапқы градуусты сипаттамаларды түзеу қажеттілігінің сынауға дайындыққа қиындық келтіруі. Барлық қасиеттерді жетілдіріп жазуға қажеттіліктерінің сынауға дайындыққа қиындық келтіруі. Барлық қасиеттерді жетілдіріп жазуға қажеттіліктерінің сынауға дайындыққа қиындық келтіруі. Барлық қасиеттерді жетілдіріп жазуға қажеттіліктерінің сынауға дайындыққа қиындық келтіруі.

Қорытындылай келсек, соғу процесін үздіксіз тіркейтін динамикалық инденторлық әдістердің жетілдірілген түрі болып табылады. Ол сыналатын материалдың қатты индентор көмегімен соққылар беріп, индентордың қозғалыс жылдамдығын сызығын тіркеуге негізделген. Әр уақыт моментіндегі индентор жылдамдығы мен индукциялық дағқы арқылы тіркеледі. Динамикалық инденторлық әдісі кері серпімділік импульс әдістеріне қарағанда елшеулердің жоғары ақпараттық ерекшеленеді. Бетонның айтып өткен параметрлерін жанама сипаттамалар ретінде қолдануға болады [2].

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Золотухин В.И. Совершенствование конструкции железобетонной шпалы. Алматы: Вестник Инженерной академии Республики Казахстан, 2007. – №1 (30). – С. 76-77.
2. Никонов А.М., Гасанов А.И. Железнодорожный путь: учебник. — Москва: «УМЦ ЖДТ», 2013. — С. 388-396.

РЕЙТИНГ ВУЗОВ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

А.А.Әбілда., Казахский национальный университет имени аль-Фараби

Научный руководитель: ст.преподаватель Ж.К.Шортанбаева

В современном мире тысячи вузов предлагают свои образовательные услуги миллионам студентов. Как правило, при выборе ВУЗа абитуриенты и их родители ориентируются на международный рейтинг университетов. Следует отметить, что первые рейтинги создавались именно для этой целевой аудитории и лишь позднее они стали использоваться в качестве инструментов управления как внутри университета, так и на уровне государства, а сегодня они превратились в один из значимых инструментов конкурентной борьбы. Рейтинговые системы нацелены на оценку уровня развития формализации образования, экспортного потенциала вуза, отражают научную активность преподавательского состава [1].

К наиболее престижным рейтингам университетов мира специалисты относят: QS World University Ranking, ARWU (Academic Ranking of World Universities, «Шанхайский рейтинг») [2].

Сравнительный анализ методики рейтинга ВУЗов Казахстана с другими зарубежными методиками позволяет выявить различия в содержании показателей и критериев.

Необходимо отметить, что методика определения рейтинга вузов Казахстана в основном базируется на количественных показателях. Специфичным для отечественной методики является то, что качество преподаваемых программ и знания студентов не рассматривается как базовая категория.

В 2008 году была создана общественная организация – Независимое казахстанское общество по обеспечению качества в образовании (НКАОКО), – которая продолжила развитие генеральных рейтингов вузов Казахстана. На сегодняшний день методика НКАОКО по составлению генеральных (институциональных) рейтингов вузов Казахстана базируется на трех составляющих. Первая составляющая методика ранжирования – это оценка качества академических ресурсов ВУЗа, удельный вес которой достигает 60 %. Вторая составляющая включает экспертизу оценку качества деятельности вузов с удельным весом 20 %, третья составляющая – оценка вузов работодателями на основе проведения социологического опроса (20 %) [3].

По итогам исследования авторитетного рейтингового агентства 2016 года World University Rankings QS (Великобритания) KazNU имени аль-Фараби вошел в топ 250 лучших университетов мира, заняв 236 место. Следует отметить, что только два ВУЗа из стран СНГ вошли в эту группу - МГУ имени М. Ломоносова и KazNU имени аль-Фараби. Наш университет уверенно сохраняет свое лидерство в Центральной Азии, СНГ и Казахстана.

Использованная литература:

1. Москалева, О.В. Рейтинги университетов: правила составления и система оценок // Педагогическая книга. – 2014. – Апрель. – с. 20-25
2. <https://www.topuniversities.com/search/site/Kaznu#>
3. Рейтинг вузов Казахстана. Режим доступа: http://nkaoko.kz/index/rejting_vuzov_kazakhstan_2012/rejting_vuzov_kazakhstan_2014.